

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA CÂRLAN ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 34828/02)

Hotărâre

Strasbourg

20 aprilie 2010

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Cârlan împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvin Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judecători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 23 martie 2010, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 34828/02 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Dan Cârlan („reclamantul”), a sesizat Curtea la 6 septembrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamantul este reprezentat de Dragomir Tomașeschi, avocat în Iași. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, Răzvan Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul susține, în special, că i-a fost îngrădită libertatea de exprimare, în urma condamnării sale la plata unei amenzi penale și daune-interese, pentru declarații făcute, în calitate de consilier local, cu ocazia a două conferințe de presă.

4. La 7 noiembrie 2005, președintele Secției a treia a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul, domnul Dan Cârlan, este născut în 1961 și are domiciliul în Iași.

A. Originea cauzei

6. În 1998, reclamantul făcea parte din Consiliul local Iași și era membru al unui partid de opoziție. În această calitate, a constituit, împreună cu alți zece consilieri municipali, „Comisia pentru analiza situației imobilelor cu destinație comercială administrate de către primărie” („comisia”), care și-a început activitatea în martie 1998.

7. La 8 mai 1998, reclamantul a organizat o conferință de presă cu ocazia căreia a afirmat:

„[...] dacă există o mafie a imobilelor cu destinație comercială, primarul însuși se află la capul acesteia; primarul C.S. se găsește în vârful piramidei ilegalităților.”

8. La 11 mai 1998, comisia a publicat un raport conform căruia primarul atribuisese unor diferite persoane fizice și juridice, inclusiv unei fundații unde era președinte, numeroase imobile cu destinație comercială, fără să respecte procedura legală, adică fără să organizeze o licitație publică în acest scop. Aceasta a constatat de asemenea că, în mai multe cazuri, chiria plătită de locatari era mult inferioară celei prevăzute de lege și că aceștia din urmă încheiaseră cu terți, cu consimțământul primarului, contracte de subînchiriere, negociind astfel chirii superioare. Imobilul cu destinație comercială, atribuit fundației al cărei președinte era primarul, se găsea în aceeași situație.

9. La 15 mai 1998, reclamantul a organizat o a doua conferință de presă în cursul căreia a declarat:

„Primarul C.S. nu a respectat dispozițiile Legii administrației publice locale nr. 69/1991, așa cum a fost modificată de OUG nr. 22/ 1997, în ceea ce privește modalitățile de atribuire a imobilelor cu destinație comercială.”

10. La cererea reclamantului, poliția a efectuat o anchetă cu privire la atribuirea imobilelor menționate. În urma acesteia, două rapoarte de expertiză au confirmat parțial concluziile raportului comisiei. După deschiderea unei cercetări judiciare împotriva primarului pentru abuz în serviciu, poliția a transmis dosarul procurorului cu propunerea trimiterii cauzei în fața instanței.

11. La 29 martie 2001, procurorul a decis clasarea cauzei, pe motiv că faptele nu erau prevăzute de legea penală.

12. Corpul de control al prim-ministrului („corpul de control”) a analizat, de asemenea, aceste susțineri, considerând că majoritatea concluziilor raportului comisiei locale nu erau confirmate, dar că anumite decizii luate de primar în atribuirea imobilelor cu destinație comercială erau totuși lipsite de temei legal.

B. Condamnarea reclamantului pentru calomnie

13. La 11 iunie 1998, primarul C.S. a sesizat Judecătoria Iași cu o plângere penală și constituire de parte civilă împotriva reclamantului, pentru calomnie.

14. La 15 iunie 1998, reclamantul și C.S. au semnat un „acord de reconciliere”, declarând că toate procedurile penale în curs pentru calomnie trebuiau considerate ca fiind încheiate și că regretau toate declarațiile publice calomnioase.

15. La 29 martie 1999, C.S. a declarat în fața instanței că avea intenția să-și mențină plângerea penală. La 17 decembrie 1999, instanța a decis să continue procedura.

16. Prin hotărârea din 8 mai 2001, instanța l-a achitat pe reclamant pentru declarația din 15 mai 1998 și l-a obligat la plata unei amenzi penale de 10 milioane de lei (ROL), pentru afirmațiile făcute la 8 mai 1998, respingând în același timp cererile civile formulate de C.S. Aceasta a considerat că reclamantul acționase în interes personal și nu în calitate de membru al autorității publice pe care o reprezenta și că, prin urmare, depășise limitele stabilite de

Constituție pentru exercitarea libertății de exprimare și a dreptului cetățenilor de a fi informați cu privire la chestiuni de interes public.

17. Instanța a considerat că reclamantul prezentase declarații ale martorilor și documente ca elemente de probă, fără să precizeze că dorea să facă proba verității afirmațiilor pe care le făcuse. În consecință, instanța a refuzat să aplice art. 207 C. pen și să verifice dacă declarațiile reclamantului corespundeau realității pe motiv că acesta nu solicitase în mod expres proba verității. A considerat, de asemenea, că nu era competentă să judece nelegalitatea acțiunilor primarului întrucât acestea nu puteau fi considerate nelegale decât după anularea lor de către o instanță competentă. Instanța a mai considerat că reclamantul ar fi avut posibilitatea legală de a formula recurs pentru a le anula.

18. Prin hotărârea definitivă din 7 martie 2002, Tribunalul Iași a respins recursul reclamantului. A admis recursul lui C.S. și l-a obligat pe reclamant la plata de 60 000 000 ROL, cu titlu de daune-interese pentru prejudiciul moral suferit.

19. În mod similar judecătoriei, tribunalul a hotărât că reclamantul făcuse declarații calomnioase în nume propriu și pentru propriile interese, fără intenția de a reprezenta consiliul local. Tribunalul a considerat, de asemenea, că acordul de reconciliere invocat de reclamant nu putea să producă niciun efect, întrucât acesta nu visa cauza în mod expres, iar C.S. declarase în fața instanței, la 29 martie 1999, că dorea să-și mențină plângerea.

20. Instanța a constatat că reclamantul depusese la dosarul cauzei, în fața judecătoriei, un act în care preciza că probele depuse serveau pentru dovedirea declarațiilor sale. . A observat, de asemenea, că reclamantul ceruse judecătoriei să examineze cauza sub toate aspectele și să constate nelegalitatea acțiunilor primarului. Cu toate acestea, tribunalul a considerat că este incompetent să se pronunțe asupra pretenției nelegalității a acestor acțiuni, acest lucru implicând ieșirea din cadrul procesual fixat de părți, și anume plângerea penală a lui C.S.

21. A considerat, de asemenea, că judecătoria analizase documentele prezentate de reclamant pentru a face proba verității declarațiilor sale și conchisese că niciun element nu dovedea veridicitatea acestora. După ce a citat concluziile corpului de control, conform cărora majoritatea concluziilor raportului comisiei nu erau confirmate, instanța a considerat că reclamantul nu reușise să facă proba verității.

22. Condamnarea reclamantului a fost înscrisă în cazierul său judiciar.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

23. Esențialul dispozițiilor din dreptul intern relevant, și anume fragmente din Codul penal, din Codul civil și din Codul de procedură penală, este descris în cauza *Boldea împotriva României* [nr. 19997/02, pct. 16-18, CEDO 2007-... (fragmente)], și *Constantinescu împotriva României* (nr. 28871/95, pct. 37, CEDO 2000-VIII).

24. Articolele relevante din Codul penal sunt redactate după cum urmează:

Art. 206

„Afirmarea ori imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară ori disprețului public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.”

Art. 207

„Proba verității celor afirmate sau imputate este admisibilă, dacă afirmarea sau imputarea a fost săvârșită pentru apărarea unui interes legitim. Fapta cu privire la care s-a făcut proba verității nu constituie infracțiunea de insultă sau calomnie.”

25. Potrivit art. 63 alin. (3) C. pen., în vigoare la momentul faptelor, maximumul pentru amenda penală prevăzută pentru infracțiunea de calomnie era de 30 000 000 ROL.

26. Prin decizia nr. 62/2007 din 18 ianuarie 2007, publicată de Monitorul Oficial nr. 104 din 12 februarie 2007, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională legea de abrogare a art. 205-207 C. pen., referitoare la insultă și calomnie, pe motiv că reputația

persoanelor, astfel cum este garantată de Constituție, trebuie protejată în mod necesar prin sancțiuni de drept penal.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

27. Reclamantul se plânge de refuzul instanțelor de a lua în considerare probele de natură să dovedească veritatea declarațiilor pentru care a fost condamnat pentru calomnie. Acesta invocă art. 6 § 1 din Convenție, ale cărui dispoziții relevante sunt redactate după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.” [...]

28. Guvernul contestă acest argument

A. Cu privire la admisibilitate

29. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

30. Guvernul consideră că admisibilitatea probelor intră în primul rând sub incidența normelor de drept intern și că, în principiu, instanțele naționale sunt cele care trebuie să evalueze probele administrate. Invocând cauza *Perna împotriva Italiei* (nr. 48898/99, pct. 26, 27 iulie 2001) amintește că sarcina Curții consistă în a analiza dacă procedura considerată în ansamblu, inclusiv modul de prezentare al mijloacelor de probă, a avut un caracter echitabil. Guvernul subliniază că instanțele interne au permis reclamantului să aducă probe suficiente pentru a-și dovedi nevinovăția (documente, mărturii și interogatoriu). Conform Guvernului, Judecătoria Iași, după ce a analizat elementele de probă (inclusiv raportul comisiei), a ajuns la concluzia că afirmațiile calomnioase din 8 mai 1998 nu aveau niciun temei real și că reclamantul nu acționase cu bună-credință, această constatare având ca rezultat inaplicabilitatea art. 207 C. pen. cu privire la *exceptio veritatis*. Această constatare ar fi fost, de altfel, confirmată de Tribunalul Iași, sesizat cu recurs. Din contră, în ceea ce privește afirmațiile făcute la 15 mai 1998, Guvernul indică faptul că instanțele interne au luat în considerare în mod corespunzător faptul că acestea se bazau pe fapte revelate de raportul comisiei, indicând că primarul C.S. nu respectase dispozițiile legilor în vigoare.

31. Reclamantul nu a prezentat observații ca răspuns.

b) Motivarea Curții

32. Curtea amintește că în primul rând instanțele naționale sunt cele care au competența de a stabili faptele și de a interpreta legislația internă. În exercitarea puterii sale de control, rolul Curții nu este sub nicio formă de a se substitui instanțelor interne competente, ci de a verifica din perspectiva art. 6 hotărârile pe care le-au pronunțat conform puterii lor de apreciere.

33. Convenția neintenționând să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt cu adevărat „înțelese”, adică examinate în mod corespunzător de instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția

cazului în care se apreciază relevanța acestora (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos*, hotărârea din 19 aprilie 1994, seria A nr. 288, p. 19, pct. 59, *Virgil Ionescu împotriva României*, nr. 53037/99, pct. 44, 28 iunie 2005.)

34. Astfel, Curtea amintește că art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze deciziile, dar că acesta nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument. Amploarea acestei obligații poate varia în funcție de natura deciziei. În plus, trebuie să se țină seama, în special, de diversitatea motivelor pe care un reclamant le poate ridica în instanță și de diferențele în statele contractante, în materie de dispoziții legale, cutume, concepții doctrinale, prezentare și redactare a hotărârilor. Din acest motiv, chestiunea dacă o instanță nu și-a îndeplinit obligația de motivare care decurge din art. 6 din Convenție nu se poate analiza decât în lumina circumstanțelor speței [*Hiro Balani împotriva Spaniei*, 9 decembrie 1994, pct. 27, seria A nr. 303-B, și *Ferreira Alves împotriva Portugaliei (nr. 4)*, nr. 41870/05, pct. 34, 14 aprilie 2009].

35. În speță, reclamantul se plânge de refuzul instanțelor de a examina principalul său mijloc de apărare, și anume probele de natură să demonstreze veridicitatea declarațiilor cu privire la nelegalitatea acțiunilor primarului.

36. Curtea observă că Judecătoria Iași, pentru a respinge proba verității, a hotărât că reclamantul nu ceruse în mod expres să facă dovada veridicității afirmațiilor în litigiu. Tribunalul Iași în schimb, a declarat că nu va examina această probă, considerând că nu este competent să se pronunțe asupra susținerilor reclamantului de nelegalitate. Cu toate acestea a considerat că majoritatea concluziilor raportului comisiei nu erau confirmate, apreciind astfel că reclamantul nu făcuse dovada veridicității declarațiilor sale și respingând în totalitate *exceptio veritatis*.

37. Curtea observă că este adevărat că instanțele naționale sesizate în această cauză nu au răspuns decât în mod indirect la *exceptio veritatis* invocată de reclamant. Astfel, Judecătoria Iași s-a dovedit foarte formalistă considerând că reclamantul nu ceruse în mod expres administrarea acestei probe, când de fapt făcuse acest lucru în esență. Cu toate acestea, chiar dacă Tribunalul Iași a declarat inițial că nu era competent cu privire la acest aspect, a efectuat totuși o examinare a dovezilor aduse de reclamant. A ajuns în cele din urmă la concluzia că acesta nu reușise să facă dovada spuselor sale. (supra, pct. 21). În aceste condiții, Curtea consideră că argumentele în apărarea reclamantului au fost într-adevăr luate în considerare, sub toate aspectele lor și au fost respinse de instanță, care a apreciat că acesta nu putuse să dovedească veridicitatea susținerilor sale.

38. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea a ajuns la concluzia că în speță a fost încălcat art. 6 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 10 § 1 DIN CONVENȚIE

39. Reclamantul susține că, în cauză, condamnarea sa sub aspect penal și civil pentru calomnie a încălcat dreptul său la libertatea de exprimare. Acesta invocă art. 10 din Convenție, care prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere [...]

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

40. Guvernul respinge acest argument

A. Cu privire la admisibilitate

41. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

42. Guvernul nu contestă faptul că, în speță, condamnarea reclamantului constituie într-adevăr o ingerință în dreptul acestuia la libertatea de exprimare. Cu toate acestea, consideră că această ingerință era justificată.

43. Guvernul a subliniat în primul rând că afirmațiile reclamantului, la originea condamnării sale pentru calomnie, erau de natură factuală și nu judecări de valoare. Conform Guvernului, este vorba de acuzații directe privind nelegalități pretins comise de primarul C.S. în exercitarea atribuțiilor sale, pentru care nicio sancțiune nu fusese pronunțată. Conform Guvernului, judecătoria a condamnat reclamantul doar pentru afirmațiile pe care le făcuse la conferința de presă din 8 mai 1998, când acuzase primarul C.S. că era „la vârful piramidei nelegalităților”, afirmații care l-ar fi putut expune pe acesta, dacă s-ar fi dovedit adevărate, la o condamnare penală. În acest sens, Guvernul face trimitere la cauza *Times Newspaper Limited împotriva Marii Britanii* (hotărârea din 11 octombrie 2005) și *Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei* [nr. 49017/99, pct. 80, CEDO 2004-XI, (GC)]. Guvernul subliniază, de asemenea, că, în speță, condamnarea a fost motivată pe larg de prima instanță, care a făcut distincția între afirmațiile făcute la cele două conferințe de presă organizate de reclamant, numai cele din 8 mai 1998 fiind considerate calomnioase.

44. Conform Guvernului, judecătoria a considerat pe bună dreptate că afirmațiile în litigiu făceau parte dintr-o campanie de presă îndreptată împotriva primarului C.S. și că depășeau limitele drepturilor constituționale, întrucât reclamantul ar fi putut folosi o altă exprimare pentru a-și formula criticile și pentru a contribui astfel la o discuție publică liberă, asupra unui subiect de interes general. În acest sens, Guvernul face referire la cauza *Constantinescu împotriva României* menționată anterior în dreptul intern relevant (supra, pct. 73 și 74).

45. Reclamantul nu a prezentat observații ca răspuns.

b) Motivarea Curții

46. Condamnarea în litigiu se analizează ca o „ingerință” în exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare, ceea ce Guvernul nu contestă. O asemenea ingerință încalcă art. 10 din Convenție, cu excepția cazului în care este „prevăzută prin lege”, este îndreptată către unul sau mai multe din scopurile legitime prevăzute la art. 10 § 2 și este „necesară” într-o societate democratică, pentru îndeplinirea scopului sau scopurilor respective.

a. „Prevăzut de lege”

47. Curtea observă că, pentru a ajunge la condamnarea reclamantului, instanțele interne s-au întemeiat pe art. 206 C. pen. care sancționează calomnia, considerând prin urmare că ingerința era într-adevăr „prevăzută de lege”.

b. „Scop legitim”

48. Părțile sunt de acord că ingerința era într-adevăr îndreptată în speță spre unul dintre scopurile legitime enumerate la art. 10 § 2 din Convenție, și anume protecția reputației și a drepturilor altora. Curtea nu găsește niciun motiv să adopte un punct de vedere diferit.

c. „Necesar într-o societate democratică”

49. Curții îi rămâne de stabilit dacă această ingerință era „necesară” într-o societate democratică pentru a atinge scopul legitim urmărit. În această privință, Curtea face trimitere la principiile fundamentale care decurg din jurisprudența sa în materie (a se vedea, printre multe altele, *Brasilier împotriva Franței*, nr. 71343/01, pct. 31-32, 11 aprilie 2006 și *Mamère împotriva Franței*, nr. 12697/03, pct. 9, CEDO 2006-XIII).

50. Curtea observă că reclamantul a fost obligat la plata unei amenzi penale și la daune-interese pentru declarațiile care l-au vizat pe primarul Municipiului Iași, pe care le făcuse la conferința de presă din 8 mai 1998.

51. Curtea amintește jurisprudența sa conform căreia faptul de a califica drept nelegale acțiunile unui primar, exprimând o opinie personală de natură juridică, reprezintă o judecată de valoare și trebuie analizată ca atare. Prin urmare, nu i se putea solicita reclamantului să demonstreze exactitudinea aprecierii sale (*Vides Aizsardzības Klubs împotriva Letoniei*, nr. 57829/00, pct. 46, 27 mai 2004).

52. Amintește, de asemenea, că dacă materialitatea declarațiilor de fapt poate fi dovedită, exactitudinea judecăților de valoare nu poate fi demonstrată (a se vedea, printre altele *Odabași și Koçak împotriva Turciei*, nr. 50959/99, pct. 21, 21 februarie 2006). În ceea ce privește judecățile de valoare, obligația de a aduce probe este prin urmare imposibil de respectat și aduce atingere libertății de opinie înseși, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 (*Ierusalim împotriva Austriei*, nr. 2658/95, pct. 42, CEDO 2001-II).

53. Or, în cazul în speță, instanțele naționale au declarat calomnioși termenii folosiți de reclamant pentru a-și formula acuzațiile, pe motiv că nicio autoritate competentă nu constatare în mod expres nelegalitatea faptelor pe care reclamantul le imputa primarului.

54. Curtea nu este convinsă de faptul că analiza instanțelor interne a ținut seama în mod corespunzător de contextul politic în care au fost făcute afirmațiile, nici de interesul general care era în joc (a se vedea *mutatis mutandis*, *Desjardin împotriva Franței*, nr. 22567/03, pct. 39, 22 noiembrie 2007).

55. Curtea observă că afirmațiile reclamantului se refereau la acțiuni pretins nelegale ale primarului municipiului Iași. Nelegalitatea acestor acte era confirmată de raportul comisiei pentru analiza situației imobilelor cu destinație comercială, din care reclamantul făcea parte, și parțial de ancheta poliției și de raportul corpului de control al Guvernului. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că exista într-adevăr o bază factuală suficient de susținută la originea afirmațiilor făcute de reclamant. Constată, de asemenea, că aceste afirmații au fost făcute în cadrul unei conferințe de presă referitoare la un subiect de interes general evident, și anume atribuirea imobilelor cu destinație comercială administrate de primărie.

56. Aceasta constată, de asemenea, că, deși instanțele interne au reținut contrariul, reiese din modul în care reclamantul a decis să organizeze cele două conferințe de presă, coordonându-le cu raportul comisiei, că a făcut afirmațiile în litigiu în calitate de consilier municipal, membru al unui partid de opoziție și al comisiei sus-menționate. Or, libertatea de exprimare, prețioasă pentru fiecare, este cu atât mai importantă pentru partidele politice și membrii lor activi (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Partidul comunist unificat al Turciei și alții împotriva Turciei*, hotărârea din 30 ianuarie 1998, *Culegere* 1998-I, p. 22 pct. 46). Într-adevăr, ingerințele în libertatea de exprimare a unui membru al opoziției, care își reprezintă electorii, semnalează preocupările acestora și le apără interesele, impune Curții să efectueze un control cât mai strict posibil (a se vedea, în special *Incal împotriva Turciei*, hotărârea din 9 iunie 1998, *Culegere* 1998-IV, p. 1566, pct. 48).

57. Dacă termenii folosiți de reclamant la conferința de presă din 8 mai 1998 pot duce la o interpretare neadecvată, Curtea consideră totuși că rămân în limitele admisibile ale exagerării și provocării. Această constatare este cu atât mai evidentă cu cât limitele până la care poate fi dusă critica față de un om politic, vizat în această calitate, sunt mai mari decât în cazul unei simple persoane particulare: spre deosebire de aceasta din urmă, prima persoană se expune în mod inevitabil și conștient unui control atent al faptelor și gesturilor sale atât al

jurnaliștilor cât și al masei cetățenilor; trebuie, prin urmare, să facă dovada unei toleranțe mai mari față de aceste critici. (*Desjardin împotriva Franței*, pct. 49; *Lingens împotriva Austriei*, hotărârea din 8 iulie 1986, seria A nr. 103, p. 26, pct. 42; *Incal*, citată anterior, pct. 54).

58. Curtea amintește că natura și severitatea pedepselor impuse sunt elemente care trebuie luate în considerare atunci când este evaluată proporționalitatea unui atingeri aduse dreptului la libertatea de exprimare garantat de art. 10 din Convenție [a se vedea, printre multe altele, *Cumpănă și Mazăre împotriva României* (GC), nr. 33348/96, pct. 111, CEDO 2004-XI].

59. Ținând seama de marja de apreciere îngustă a statului în materie, Curtea consideră că ingerința în libertatea de exprimare a unui reclamant nu a fost, în speță, justificată prin motive relevante și suficiente. În plus, consideră că severitatea pedepsei impuse reclamantului, precum și înscrierea condamnării în cazierul său judiciar, rup echilibrul just care trebuie păstrat între protecția dreptului individului la libertatea de exprimare și cerințele interesului general.

60. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea concluzionează că în speță a fost încălcat art. 10 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

61. Reclamantul se plânge, invocând art. 6 § 1, de faptul că instanțele naționale nu au ținut seama de „acordul de reconciliere” pe care îl încheiasă cu C.S., la 15 iunie 1998.

62. Ținând seama de ansamblul elementelor de care dispune, și în măsura în care este competentă să se pronunțe asupra susținerilor formulate, Curtea nu a constatat nicio încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau de protocoalele sale.

Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

63. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

64. Reclamantul nu a formulat nicio cerere de reparație echitabilă.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1, privind neluarea în calcul a probelor, și pe art.10 din Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. Hotărăște că nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;

3. Hotărăște că nu a fost încălcat art. 10 § 1 din Convenție;

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 20 aprilie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte